Kilka ćwiczeń rozwijających motorykę dużą i małą

Schowana zabawka
Potrzebna jest jedna zabawka. Dzieci bawią się podając jeden do drugiego zachęcając psa. Następnie jedno z dzieci siada na zabawce lub chowa ją pod ubraniem. Pies wskazuje dziecko szczekaniem.

Zabawy z Hula Hop
Osoba trzyma obręcz (hulahop) a pies przechodzi przez nią, potem można poprosić podopiecznego o zrobienie tego samego. Obręcz może być pokonywana gdy leży płasko na ziemii - dziecko może w nią wejść, wskoczyć, wczołgać się lub gdy jest trzymana przez terapeutę w pozycji pionowej dziecko może ją pokonać na różnych wysokościach, przejść lub się przez nią się przeczołgać.

Lokomotywa.
Zabawa w pociąg i wagoniki. Lokomotywą jest przypięty na smyczy pies, dzieci udają wagoniki. Na trasie można poukładać przeszkody, które ten pociąg musi pokonać.

"Pieski w budzie"
Wyznaczone miejsce to buda. Dzieci na komendę pieski na spacer chodzą na czworakach po sali. Na komendę pieski do budy - dzieci idą na wyznaczone na budę miejsce. Dla odpoczynku i zabawy można wprowadzić naukę służenia, proszenia o jedzenie itd. (naśladowanie psa)

Zabawa w pieski
Dzieci naśladują wskazane przez czynności psa. Np. „wszystkie pieski idą na spacer", „Wszystkie pieski proszą o smakołyk", „wszystkie pieski podrzucają piłeczki" itd.

Spacer z psem

Spacer z psem na smyczy (dla dzieci, które nie robią tego na co dzień jest to wielkie przeżycie i wykonując je są tak zaabsorbowane, iż zapominają o swoich ograniczeniach, które zazwyczaj hamują ich aktywność);

Ćwiczenia ruchu pęsetkowego
Pies leży lub siedzi przed dzieckiem. W psiej misce leżą smakołyki o różnych kształtach. Dziecko chwyta w dłonie smakołyk o wskazanym przez terapeutę kształcie i podaje psu. Zamiast smakołyków można wykorzystać warzywa np. marchewkę, ogórka.

Ćwiczenia i zabawy z zastosowaniem psów

Istnieją następujące grupy ćwiczeń z udziałem psa.

1. Ćwiczenia przeznaczone dla pogłębienia więzi psychicznej i rozwoju dzieci niepełnosprawnych, upośledzonych umysłowo lub mających inne zaburzenia psychiczne

2. Ćwiczenia fizyczne z udziałem zwierząt przeznaczone dla upośledzonych ruchowo

Wszystkie ćwiczenia działają zarówno na psychikę, jak i na rozwój fizyczny dziecka.

Ćwiczenia, które mają na celu:

- socjalizację i uwrażliwienie (młodzież trudna, dzieci agresywne, więźniowie, narkomani),
- ułatwienie znoszenia samotności - pensjonariusze domów opieki społecznej, chorzy w szpitalach, hospicjach,
- czuwanie przy końcowych etapach życia - hospicja,
- nauka postępowania ze zwierzęciem - młodzież szkolna, przedszkolna, domy dziecka itp.
- przynoszenie radości poprzez pokazywanie sztuczek poprzez ww. placówki,
- inne, które w jakikolwiek sposób przyczynić się mogą do poprawy zdrowia chorego.

Oto kilka przykładów:

- przywołanie psa do siebie, wskazywanie części ciała psa i ich nazywanie lub odliczanie- zabawy rozwijają słownictwo oraz motywują dzieci do mówienia
- prowadzenie psa na smyczy. U dzieci, które nie potrafią chodzić samodzielnie można podjąć próby chodzenia (podnoszenia się z asekuracją psa). Dla dzieci, które nie robią tego, na co dzień jest to wielkie przeżycie i wykonując je są tak zaabsorbowane, iż zapominają o swoich ograniczeniach, które zazwyczaj hamują ich aktywność.
- kontakt wzrokowy i dotykowy z psem.

Dzieci leżą, a pies chodzi między nimi. Dotykanie wyznaczonych przez prowadzącego części ciała psa: głaskanie, przytulanie, czesanie psa, próby wydawania komend psu Dodatkowo takie zajęcia mogą służyć temu, by móc wytłumaczyć dzieciom, iż ich dotyk może sprawić zwierzakom ból i dlatego należy zachować się ostrożnie i delikatnie.

1. Poznajemy psie wierszyki – zabawy paluszkowe.

,,Jeden, dwa, jeden dwa,
pewna pani miała psa.
Trzy i cztery, trzy i cztery,
Pies ten dziwne miał maniery.
Pięć i sześć, pięć i sześć,
Wcale lodów nie chciał jeść.
Siedem, osiem, siedem, osiem,
Wciąż o kości tylko prosił.

Dziewięć, dziesięć,
Dziewięć, dziesięć,
Kto z nas kości mu przyniesie.
Może ja, może Ty. Licz od nowa. Jeden, dwa.

Budzik pies
Przyszedł piesek z rana (kroczymy palcami po brzuchu lub plecach dziecka)
by swego obudzić pana (skubiemy)
Jedną stopę poliże (masujemy całą ręką)

drugą lekko ugryzie (lekko szczypiemy)
Piesek noskiem dotyka (dotykamy palcami)
panu z powiek sen znika (dmuchamy)
(źródło: internet)

2. Chwytanie psiej karmy i karmienie psa z ręki.

3. Ćwiczenia z zakresu motoryki dużej:
- skłony, skręty, krążenia głowy- w kierunku psa,
- wymachy nóg połączone ze stymulacją dotykową (psia sierść),
- przechodzenie przez tunel za psem,
- sięganie po piłkę i rzucanie jej psu,

Opowiadanie logopedyczne

„ Burek z podwórka”
(ćwiczenie artykulatorów i ćwiczenia ortofoniczne)

W wiejskiej zagrodzie, pies zwany Burkiem
Skrzętnie zarządza całym podwórkiem.
Niech Burkiem będzie w buzi języczek,
Wnet obowiązki jego wyliczę:

Rankiem, gdy tylko ślepia otwiera,
Już za porządki się zabiera.
Najpierw wokół swej budy posprząta:
Zamiecie (oblizywanie warg ruchem okrężnym),

Zakopie kości do kąta (wysuwanie i chowanie do jamy ustnej języka ułożonego w łopatkę).
Następnie w budzie zrobi sprzątanie (masowanie czubkiem języka wewnętrznej strony policzków)
I zerknie w miseczkę, co dziś na śniadanie
(kierowanie języka w kąciki warg).
Na widok ciepłej kaszy smacznie się oblizuje
(oblizywanie językiem „wąsów „ i „brody”)
Zjada wszystko, bo bardzo mu smakuje (głośne mlaskanie).

Teraz już Burek biegnie zliczyć kurki do kurnika
I sprawdzić, czy tej nocy nie było tam liska zbójnika (liczenie ząbków „kurek”, poprzez dotykanie każdego zęba czubkiem języka).

Są wszystkie, lecz tuż za płotem słychać gąsek gęganie (gęganie: gę, gę, gę)

Biegnie Burek na ratunek, dając znak szczekaniem (szczekanie: au, au, au)
A tu już gąsior groźnie sycząc (syczenie: s……),
Broni swego stada.
Niesfornych łobuziaków ucieka gromada,
Pufając ze zmęczenia (nadymanie policzków i wypuszczanie powietrza)
Szumiącego lasu dopada (szumienie sz……..).
Teraz Burka czeka nie lada zadanie,
Musi krówkę wyprowadzić na łąkę, na śniadanie.
Krowa muczy przyjaźnie (mu…….)
Już idą drogą wśród lasu,
Nagle się przestraszyli
Okropnego hałasu.

Spogląda Burek za siebie, z prawej i z lewej strony
(wysuwanie języka i kierowanie go w prawo i w lewo)
Co widzi? Wóz strażacki pędzi jak szalony.
i–a, i–a, i–a, słychać już z oddali,
Co znaczy, że w pobliżu gdzieś się chyba pali.
Wtem słyszy Burek gwizd znajomy (gwizdanie)
Znajome cmokanie (cmokanie).
To jego pan go wzywa, ma nowe zadanie.

Przeciska się Burek do domu, na skróty, przez dziurę w płocie
(przeciskanie języka przez zaciśnięte zęby),
Gdy nagle wzrok jego skupił się na kocie,
Który miaucząc groźnie (miauczenie),
na rybki polował,
Lecz widząc psa, na drzewo się schował.
Wdzięczne rybki Burkowi całuski ślą spod wody
(całuski),
Lecz psina nie ma już czasu, pędzi w stronę zagrody.
Koń stoi już w zaprzęgu,
parska niecierpliwie (parskanie)
Pan cmoknął na niego (cmokanie),
ruszyli leniwie.
Słychać miarowy bieg konia (kląskanie),
Burek biegnie z boku,
Nie chce być gorszy, pragnie dotrzymać mu kroku.
I tak dzień cały Burka pracą wypełniony.
Pod wieczór wraca psina do budy zmęczony,

Zjada smaczną kolację (mlaskanie), poprawia posłanie (wypychanie językiem policzków)
I już po chwili słychać jego smaczne chrapanie (chrapanie).

Piesek z parasolem

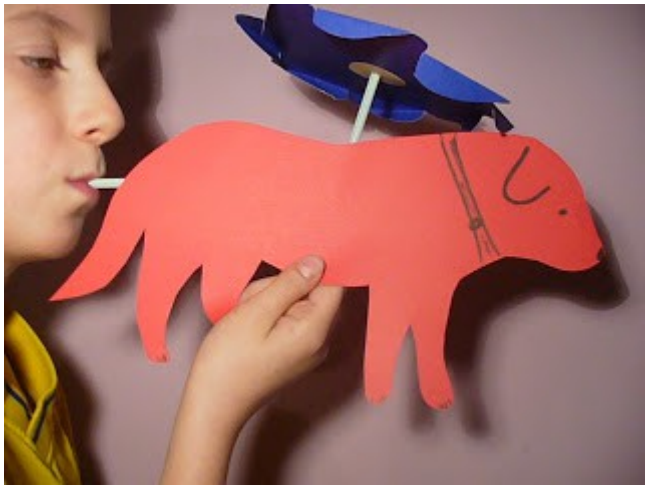

Poszła Luka na spacerek.
Deszczowe chmury przywiał wiaterek.
Daleko od domu sobie biegała lecz parasola nie zabrała.
A Luka deszczu bardzo nie lubi, bo czarne futerko szybko się brudzi.
Co zrobić dzieci? coś wymyślimy?
Może parasol Luce zrobimy?:)

Wykonanie pieska i parasola jest bardzo proste.
Materiały:
3 kartki z bloku technicznego,
słomka,
marker,
gwóźdź niewielkich rozmiarów.

-Wybieramy dowolny szablon pieska, wycinamy 2 egzemplarze.

Słomkę przyklejamy wikolem do jednego z wyciętych egzemplarzy (zaginamy słomkę, by uzyskać efekt jak na obrazku),
- Na to naklejamy drugi szablon, tak by słomka była nieruchoma,
- wycinamy parasol, środek przebijamy gwoździem i wkładamy do słomki.

Dmuchając w słomkę wprawiamy parasol w ruch obrotowy.

Ponieważ ćwiczenia oddechowe, są ważnym elementem terapii logopedycznej pieska warto wykorzystać również podczas tego typu zajęć.

Zabawy ze zwierzętami

Zabawa artykulacyjna- wiersz ***Ko ko, kwa, kwa, kto mój język zna?*** Ewa Stadtmuller („Jaś" nr 4/1999)

Prowadzący czyta dzieciom wiersz, zachęcając do aktywnego uzupełniania jego treści. Psią kwestię wypowiada oczywiście psiak motywowany przez dzieci.

Jestem mały poligota,
bo rozumiem psa i kota,
ptasi język także znam,
zaraz udowodnię wam.

Kotek miskę mleka miał.
Pyszne było- miauknął:
.....

Piesek też by pewnie chciał.
Szczeka głośno:
..., ..., ..., .

Małej myszcze ser się sni.
Piszczy głośno:

..., ..., ..., .

Kura zniosła jajek sto.
Gdacze o tym:
..., ..., ..., .

Kaczka śliczne piórka ma.
Kwacze dumnie:
..., ..., ..., .

Nad jeziorem żabek tłum
kumka sobie:
..., ..., ..., .

Jak to dobrze kumie kumie,
że ktoś po żabiemu umie.

Zabawa słuchowo-ruchowa- Szczeniaki i kociaki (wg. K.W. Vopel, Witajcie Uszy)
Prowadzący ustala jak odzywają się małe pieski i kotki. Zwraca uwagę, że wszystkie mówią bardzo cicho. Następnie prosi dzieci by rozbiegły się po całej sali i stanęły w dowolnym miejscu. Następnie podchodzi do każdego z uczestników zabawy i mówi jakie zwierzątko ma naśladować. Na umówiony sygnał dzieci oraz pies chodzą po sali, wydając cicho odpowiednie dźwięki. Szukają innych tak samo mówiących zwierzątek, z którymi tworzą grupę. Gdy obie grupy są już kompletne ustawiają się naprzeciwko i rozmawiają przez chwilę językiem psów i kotów.

Piesek

Ćwiczenia oddechowe: wydłużanie fazy wydechowej, ekonomiczne zużywanie powietrza, utrwalanie nawyku mówienia na wydechu.

Ćwiczenia fonacyjne: różnicowanie natężenia głosu.

Ćwiczenia usprawniające narządy mowy: usprawnianie warg, żuchwy, tylnej części języka, usprawnianie podniebienia miękkiego.

Ćwiczenia artykulacyjne: utrwalanie prawidłowej wymowy głoski „h".

Wiersz ***Piesek*** służy przede wszystkim do ćwiczeń kształtujących umiejętność ekonomicznego zużywania powietrza podczas mówienia. Naśladowanie szczekania usprawnia także narządy mowy oraz utrwala prawidłową artykulację, głównie głoski h

Mała Ola pieska ma,
gdy jest grzeczny, łapę da.
Gdy się bawi Oli pies,
szczeka głośno groźny jest.
Hau, hau// hau hau!
Hau, hau// hau hau!*

Szarpie buty, rzuca kość,

głupich figlów nie ma dość.
Jeży się na głowie włos,
gdy zabiera piesek głos.
Hau, hau// hau, hau!
*Hau, hau//hau, hau!**

Kiedy Ola idzie spać,
piesek nie chce łapy dać.
Chce się bawić mały psiak,
bardzo głośno szczeka tak:
hau, hau// hau hau!
*hau, hau//hau, hau!**

Ola lubi swego psa,
choć kłopotów wiele ma.
Lubi piesek panią swą
i wesoło wita ją:
Hau, hau// hau, hau!
*Hau, hau//hau hau!**

Dorysuj

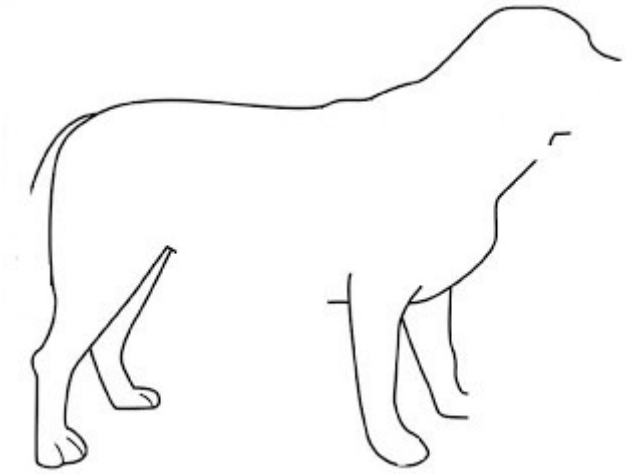

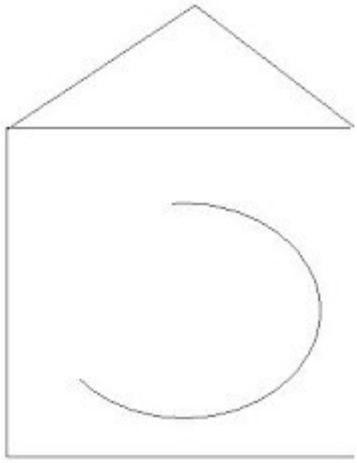

Przykłady ćwiczeń z zakresu dogoterapii stymulujących rozwój dziecka.

Ćwiczenia rozwijające komunikację werbalną. Podstawę ćwiczeń rozwijających mowę stanowi prawidłowe oddychanie. Należy do nich: sprawdzanie dłonią przystawiając ją do psiego nosa jak oddycha pies. Następnie sprawdzenie u siebie czy i jak oddychamy. Naśladowanie dźwięku wydawanego podczas ziewania psa („aaaaaaaaa"), wycia psa („ouuuu, outu"), szczekania psa („hau, hau"). Ćwiczenie usprawniające język poprzez naśladowanie oblizującego się psa. Ćwiczenie dmuchania polegające na delikatnym dmuchaniu w sierść psa co daje efekt wizualny w kształcie gwiazdki bądź też gniazdka. Ważne jest prawidłowe oddychanie (wdech nosem, a wydech ustami). Rozwijanie umiejętności artykulacyjno-komunikacyjnych poprzez powtarzanie psich komend, imion psów, odpowiadanie na pytania terapeuty.

Ćwiczenia usprawniające motorykę małą. Poprzez manipulowanie przez dziecko przedmiotami używanymi w trakcie zajęć (akcesoria psa typu: smycz, szczotka, miska, gryzak, gumowe piłki itd.) odpinanie i przypinanie smyczy, zakładanie obroży, podawanie psu smakołyków i czesanie psa szczotką. Głaskanie psa całą dłonią, palcami, z włosem, pod włos, ruchami okrężnymi, drapanie, lekkie klepanie, przytulanie.

Ćwiczenia usprawniające zmysł wzroku. Rozróżnianie psów w zależności od koloru sierści, rasy, użytkowania psów przez człowieka (fotografie, rysunki, plansze), dobieranie psich akcesoriów w zależności od koloru, szukanie wraz z psem ukrytej zabawki, smakołyku.

Ćwiczenia oddziałujące na rozwój sfery umysłowej. Doskonalenie koordynacji wzrokowo-ruchowej, percepcji wzrokowej, sprawności manualnej rąk, umiejętności liczenia w zakresie od 0 do 10, 100, 1000 etc., umiejętności odróżniania kolorów.

Ćwiczenia usprawniające zdolność koncentracji uwagi. Obserwacja zachowania psa jedzącego smakołyk, pijącego wodę, bawiącego się zabawkami, nasłuchiwanie bicia serca psa, oglądanie części ciała psa. Opisywanie tych czynności, zapamiętywanie sekwencji wykonanych przez psa czynności.

Ćwiczenia ruchowe. Pies czołga się, dziecko w pozycji leżącej porusza się równolegle do niego. Przechodzenie nad psem i pod psem, prowadzenie psa na smyczy i wydawanie mu

stosownych komend: „siad", „stój", „waruj", skoki nad psim ogonem, naśladowanie czynności, które wykonuje pies – siedzi, biega, leży na grzbiecie (plecach), wstaje, etc. Rzucanie psu zabawek, smakołyków w kierunku psa lub do miski. Przeskakiwanie nad przeszkodą, najpierw na komendę skacze pies, a potem dziecko, czesanie psa szczotką.

Ćwiczenia usprawniające orientację w schemacie własnego ciała i orientację przestrzenną. Wskazywanie części ciała psa i analogicznych części swojego ciała, odkrywanie różnic między ciałem psa a dziecka (np. zimny i mokry nos psa i ciepły i suchy nos dziecka). Prowadzenie psa na smyczy po wyznaczonym torze z jednoczesnym wskazywaniem kierunków.

Ćwiczenia usprawniające zmysł słuchu. Naśladowanie dźwięków wydawanych przez psa, określenie miejsca gdzie znajduje się pies z zakrytymi chustką oczami, na podstawie usłyszanych odgłosów- szczekania, piszczenia, wycia, tupania, drapania etc

- **ćwiczenia wspomagające rozwój apercepcji** (postrzegania samego siebie), np.:

„Pokazywanka" *– jest to zabawa utrwalająca wiedzę o budowie ciała dziecka i psa, o podobieństwach i różnicach. W trakcie wyliczanki dziecko samodzielnie lub przy pomocy osoby dorosłej wskazuje wymieniane części swojego ciała, a potem psa:*

Każde dziecko ma dwie rączki
I dwie nóżki także ma,

Jeden nosek, jedna usta,

Oczka, uszy są po dwa.

Cztery łapki piesek ma

Jeden nosek, uszka dwa,

Jeden ogon z tyłu merda,

Patrzą na nas dwa oczęta.

- **ćwiczenia kształtujące orientację przestrzenną**, np.: ***„Łapka prawa, łapka lewa"*** *– ćwiczenie to wdraża dziecko do wskazywania kierunków i postrzegania otoczenia z punktu widzenia drugiej osoby (w tym ćwiczeniu jest to pies). Dziecko zakłada kolorową frotkę sobie na lewą rączkę, a psu na lewą łapkę. Stając raz obok psa, raz naprzeciw niego dziecko wskazuje kierunki: w którą stronę ono patrzy, a w którą pies, określa co widzi ono, a co pies. Siedząc naprzeciw psa łapie go za lewą łapę lub odwrotnie*;
- **ćwiczenia kształtujące samodzielność**;
- **ćwiczenia rozwijające sprawność ruchową i koordynację ruchowo-wzrokową**, np.: ***„Korale"*** *– ćwiczenie to wymaga skupienia i dopasowywania ruchów rąk pod kontrolą wzroku. Zadaniem dziecka jest wyjmowanie z pojemnika kawałków suchej karmy z dziurką w środku i nawlekanie jej na sznurek. „Korale" otrzymuje pies lub zjada je zdejmując ze sznurka.;*

- **ćwiczenia doskonalące umiejętność liczenia**;
- **ćwiczenia wspomagające umiejętność syntezy i analizy**;
- **ćwiczenia wspomagające umiejętność klasyfikacji**, np.: ***„Pary”*** – *zabawa ćwiczy grupowanie obiektów i zestawianie w pary. Terapeuta na dużym arkuszu papieru obrysowuje kilka przedmiotów należących do dziecka lub do psa. Następnie dziecko wyciąga z pudełka te przedmioty i musi je dopasować do właściwych konturów*;
- **ćwiczenia wspomagające umiejętność rozpoznawania i nazywania kolorów**;
- **ćwiczenia wspomagające myślenie przyczynowo-skutkowe i rozwój umiejętności przewidywania**, np.: ***„Dlaczego? Jak?”*** – *ćwiczenie doskonali umiejętność poszukiwania przyczyn, skutków i rozwiązań, przygotowuje do radzenia sobie z codziennymi trudnościami. Terapeuta wymyśla opowieść, w której pojawia się jakiś problem, który trzeba rozwiązać i zachęca dziecko do zabawy w poszukiwaniu przyczyny i rozwiązania sytuacji. Przykład: „Kuba bawił się ze swoim pieskiem. Na podwórku pojawił się Tomek. Miał piękny, nowy samochodzik. Chłopcy zaczęli się bawić i przewozić piasek z piaskownicy. Nagle Kuba zauważył, że na podwórku nie ma jego psa… Dlaczego pies zginął? Co mogło z nim się stać? Co teraz mogą zrobić chłopcy?*
- **ćwiczenia wspomagające rozwój mowy**, np. ***„Co robi pies?”*** – *ćwiczenie zachęca do samodzielnego wypowiadania się. Dziecko obserwuje psa uczestniczącego w terapii i nazywa czynności, które pies wykonuje: pije, je, leży, szczeka, idzie (Kulisiewicz, 2007r.).*

AUTYZM

- Zmiana psiej smyczy – pacjent samodzielnie lub z pomocą **terapeuty** odpina smycz spacerową i przypina krótką smycz, którą pies ma przypiętą podczas zajęć. Odpięcie i przypięcie smyczy służy ćwiczeniu motoryki małej, obie smycze posiadają zapięcie karabinkowe i ich przepinanie wymaga ze strony pacjenta dużej koncentracji.
- Karmienie psa łyżką: jest wiele sposobów karmienia psów, ale karmienie łyżką jest zwykle bardzo lubiane przez pacjentów – ćwiczenie polega na wsypaniu do miski smakołyków, które pacjent ma nabrać na łyżkę i na łyżce podać psu – zadanie jest trudne, ale pacjenci są zwykle zafascynowani obserwowaniem, jak pies zjada smakołyki i tak skoncentrowani, że po kilku zajęciach nie sprawia im ono większego kłopotu.
- Rzucanie psu smakołyków – pies ma za zadanie złapać w powietrzu rzucony smakołyk – rzut smakołyka jest zwykle zadaniem sprawiającym dzieciom duży problem. Na pierwszych zajęciach jest to często raczej

upuszczenie niż rzut, a terapeuta pomaga pacjentowi w wykonaniu tego zadania.

- Przechodzenie nad psem – pies leży, a pacjent ma za zadanie zrobić nad nim krok.
- Przechodzenie pod psem – pies stoi, a pacjent czołga się pod nim, może też czołgać się pod stojącym terapeutą, który razem z psem tworzy mały tunel.
- Skoki nad psim ogonem – pies leży, pacjent skacze nad ogonem, który może się lekko poruszyć, co dodatkowo utrudnia zadanie.
- Rzucanie zabawek/aportowanie i wiele ćwiczeń związanych z psimi zabawkami, które mają różne kształty i kolory (można je dobierać parami, grupować, wkładać czy wrzucać do psich misek itd.).
- Wydawanie psu komend – słowem i gestem (siad, waruj, stój, głos itd.).
- Głaskanie psa, przytulanie się do leżącego na boku psa i słuchanie bicia jego serca, miarowego oddechu.
- Pokazywanie i nazywanie części ciała psa, a następnie pokazywanie tych samych części na sobie.
- Czesanie psa szczotką.
- Nalewanie do miski wody dla psa – w zależności od warunków jest to albo nalewanie wody z butelki, albo przyniesienie w misce wody z łazienki.
-

Zespół Dawna

••

Dogoterapia w terapii dziecka z zespołem Aspergera.

Przebieg zajęć prowadzonych w ramach dogoterapii powinien być dostosowany do potrzeb konkretnego dziecka. Bardzo ważne jest nawiązanie kontaktu z dzieckiem oraz oddziaływania o charakterze emocjonalno-społecznym. W zajęciach grupowych obecność psa motywuje i pomaga w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami. Ćwiczenia z psem dostosowane są do celów terapeutycznych oraz indywidualnych możliwości dziecka jak i jego potrzeb.. Zwiększenie zdolności koncentracji uwagi – np. nasłuchiwanie bicia serca psa, obserwowanie zachowania psa. Poprawa małej motoryki – np. karmienie psa łyżką, nalewnie wody z butelki. Terapia mowy – np. wydawanie komend psu, nazywanie psich akcesoriów.